

KESKKONNAMINISTEERIUM

Maapõue strateegia

Riigi ülesannete määratlemise ja
korraldusliku analüüsi alltöörühm

Keskkonnaministeerium
29. Veebruar 2016

Eesmärk: Riik täidab kõiki maapõue valdkonnas vajalikke ülesandeid. Ülesandeid täidetakse asjakohastes struktuurides ja efektiivselt

- Pakkuda välja Eestis parima võimaliku maapõue kasutuse korralduse saavutamise jaoks arengusuunad
 - Teiste riikide maapõue kasutuse korralduse ülevaade
 - Eesti maapõue kasutuse korralduse analüüs

Eesmärk: Maapõue kasutamise ja kaitse regulatsioon on arusaadav, proportsionaalne, majandusliku potentsiaali kasutamist toetav ja üheselt mõistetav.

- Pakkuda välja strateegia eesmärkide saavutamiseks sobivaim strateegiliste planeerimisdokumentide struktuur
 - Kaardistada maapõue strateegia elluviimiseks vajalikud strateegilised arengudokumentid
- Pakkuda välja suunised, et muuta maapõue kasutamise õiguslikku regulatsiooni lihtsamaks ja majandusliku potentsiaali kasutamist paremini toetavaks
 - Maapõue kasutamise ja kaitse õigusliku regulatsiooni analüüs.

Strateegiline planeerimine ja õigusloome

KESKKONNAMINISTEERIUM

Eesmärk: Maapõue ja seal leiduvaid loodusvarasid uuritakse ja kasutatakse Eesti ühiskonnale suurimat väärtust looval moel, arvestades sotsiaalseid, majanduslikke, julgeoleku, geoloogilisi ja keskkonnavalaseid aspekte.

Probleemid

- Valdkonnale ei ole seatud strateegilisi eesmärke. Poliitikate kujundamise alus ja rakendusuringud tellitakse riigihangetega, mis ei taga paljudel juhtudel uuringute järjepidevust
- Valdkonna arendamiseks on senine finantseerimine ebapiisav
- Õigusaktid on mitmeti tõlgendatavad, menetlused on kas ebaefektiivsed või ei ole tagatud haldusorgani võimekus proportsionaalselt halduskoormusega
- Puudub asutus kes võtaks rahvusvahelisi koostööprojekte algatada ja juhtida

Võimalikud lahendused:

- Koostamisel on maapõue strateegia, kus seatakse valdkonnale strateegilised eesmärgid
- Viiakse läbi maapõue regulatsioonide õigusanalüüs
- Analüüsitakse valdkonna arenguks vajaliku järjepideva rahastamise võimalusi, nt ressursitasude suunamine maapõue uuringuteks
- Analüüsitakse geoloogia kompetentsikeskuse loomist

Geoloogiline kaardistamine maismaal, siseveekogudes ja merealadel

Eesmärk: Kogu Eesti territooriumi geoloogiline kaardistamine 10 aasta jooksul mõõtkavas 1:50 000 ning selle pideva ajakohastamise tagamine. Eriotstarbeliste ja erimõõtkavaliste kaartide ja kaardikihtide tootmine vastavalt vajadusele.

Probleemid

- Puudub selge ja kokkulepitud kaardistamise programm, kaardistamise tellimine ja rahastamine on olnud ebastabiilne ning kaardistamise komplekssus ebaühtlane

Võimalikud lahendused

- Koostöös Maa-ametiga on koostatud plaan geoloogilise kaardistamise lõpuleviimiseks 10 aasta jooksul. Loodud on baaskaardi lehtede prioriteetsuse järjekord. Rahastamine RE ja KIK
- Riik peab tagama järjepideva baaskaardistamise rahastamise.

Uuringute korraldamine maapõue ressurrsidega seonduvate võimaluste, kaasnevate mõjude ning maapõuest lähtuvate ohtude väljaselgitamiseks

Eesmärk: Selgitada piisavas mahus ja detailsuses välja maapõue ressurrside potentsiaal, selle kasutuselevõtmise tingimused ja maapõuega seonduvad ohud. Informatsiooni (geoloogiline ehitus, põhjavee režiim ja kaitse, geotehnilised tingimused, georiskid) tagamine otsustajatele maardlate, kavandatavate ehitiste ja rajatiste asukohtade ning muude olulise ruumilise mõjuga tegevuste piirkondade kohta

Probleemid

- Uute ja potentsiaalsete maavaravarude uurimist väljaspool akadeemilist tegevust ja ettevõtete rakendusuuringute ei toimu, kuna riigi huvi sellel suunal on defineerimata
- Uuringulubade andmisel või finantseerimistaotluste üle otsustamisel otsuste tegemine allutatud päevapoliitikale ja ühiskondlikele hoiakutele

Võimalikud lahendused

- Strateegia defineerib riigi huvi ja annab uuringute tegemiseks suunad, mille alusel koostatakse näiteks 10 a uuringuteprogramm, mida hoitakse ajakohasena

Maapõuealase teabe säilitamine, haldamine ja levitamine

KESKKONNAMINISTEERIUM

Eesmärk: Tagada maapõuealase teabe kvaliteetne säilimine ja tänapäevasel moel kättesaadavaks tegemine. Ühiskondlikud hoiakud on tasakaalustatud ja teaduspõhist maapõue kasutamist ning kaasnevaid tegevusi toetavad.

Probleemid

- Avalike andmebaaside arendus peab olema kiirem ja paindlikum, enam arvestama lõppkasutajate huvidega. Kättesaadavad peavad vajadusel olema ka toor- või alusandmed
- Puursüdamike (ja nendega seonduvate käsipalade, õhikute jm proovide) hoiustamine ja kättesaadavaks tegemine tuleb terviklikult korraldada, täiendavalt ehitada uusi hoidlaid ning renoveerida olemaolevaid
- Maavarade uurimise ja kaevandamise vastase hoiaku muutmisega on tegeletud ebapiisavalt või siis ebatõhusalt

Võimalikud lahendused

- Geoloogiafondi digitaliseerimine, geoloogiliste andmebaaside sidumine, täiendamine ja koondamine
- Puursüdamike hoiustamise ja kättesaadavaks tegemise lahendus (korraldamisel)
- Teadlikkuse tõstmiseks peab andma suunad strateegia

Maapõue (sh põhjavee) seire korraldamine

Eesmärk: Seire peab tagama piisava informatsiooni hindamiseks, millistel tingimustel maapõue ressursside kasutamine on võimalik. Seired on suunatud kindlate strateegiliste eesmärkide tagamisele, seireprogrammid on pikaajalised ja jätkusuutlikud.

Probleemid

- Seired on alarahastatud, 1-aastase tsükliga seired on selgelt ebasobivad ja ebakindlust loovad
- Seire eesmärkide, finantseerimise ulatuse ja seirataivate parameetrite muutmisel ei ole alati lähtutud pikaajaliste aegriidade korrelatsiooni tagamise vajaduses

Võimalikud lahendused

- Analüüsitakse riikliku keskkonnaseireprogrammis maapõuega seotud seire senise korraldamise osas. Antakse suuniseid seire paremaks elluviimiseks.

KESKKONNAMINISTEERIUM

Aitäh!

